

VYSTÚPENIE PROROKOV V ROZHODUJÚCICH CHVÍĽACH

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

2Pet 2,5; Sud 4,4–16; 1Kráľ 18,21.38.39; Iz 59,1–4; Neh 9,30; Zj 1,1–3

ÚVODNÝ TEXT

Veru neurobí Pán, Hospodin, nič bez toho, aby nezjavil svoj zámer svojim služobníkom, prorokom. (Am 3,7)

Od pádu majú ľudia sklony dať prednosť dočasným hriechnym pôžitkom pred večným životom v Ježišovi. Boh pozná túto smutnú pravdu, a napriek tomu nás miluje a robí všetko pre našu záchranu.

To je aj dôvod, prečo v rozhodujúcich obdobiach dejín Boh konal pozoruhodným spôsobom v prospech svojho ľudu prostredníctvom služby prorokov. A keď ľudia Jeho úsilie opakovane odmietali, varoval ich pred súdom.

Prostredníctvom svojich prorokov Hospodin oznamuje svoje zábery skôr, než ich uskutoční (Am 3,7). Ak ľudia činia pokánie, On je ochotný rýchlo odpustiť. Rovnakým spôsobom Boh s nami komunikuje aj dnes. Je preto logické, že Boh by mal hovoriť k svojmu ľudu v posledných dňoch dejín zeme rovnako, ako hovoril k svojmu ľudu v minulých storočiach.

Tento týždeň sa budeme venovať kľúčovým obdobiam dejín spasenia, v ktorých Boh použil prorokov, aby objasnil svoju vôľu nielen vyvolenému ľudu, ale aj celému svetu. Preskúmame tiež úlohu inšpirovanej služby Ellen Whiteovej v dôležitých momentoch rastu adventného hnutia.

OSNOVA LEKCIE

Lekcia odhaľuje, ako Hospodin v rozhodujúcich chvíľach dejín povolával svojich prorokov, aby prostredníctvom nich oznámil svoj zámer. On sám zjavoval svoju vôľu, prejavoval milosť a vytrvalo viedol svoj ľud k úprimnému pokániu. Prorocká služba zostáva kľúčovým prostriedkom Božej komunikácie s ľudstvom i verným sprievodcom Jeho ľudu v čase konca.

- 1Moj 6,9; Heb 11,7; 2Pet 2,5: Hospodin zachraňuje spravodlivých a varuje svet pred skazou (nedeľa)
- Sud 4,4–16; Sud 5,1–5: Prorokňa Debora vedie Boží ľud k víťazstvu a oslave (pondelok)
- 1Kráľ 18,21.38.39; Sud 2,16–19: Eliášova výzva na vrchu Karmel privádza ľud k pokániu (utorok)
- 2Kron 36,15; Iz 59,1–4: Božia trpezlivosť a súcit sprevádzajú zajatý národ vo vyhnanstve (streda)
- Zj 1,1–3: Apoštol Ján prináša čakajúcej cirkvi prorocké zjavenie nádeje (štvrtok)

VAROVANIE PRED KATASTROFOU

Toto je Noachov príbeh: Noach bol spravodlivý a bezúhonný muž medzi svojimi vrstovníkmi. Noach chodil s Bohom. (1Moj 6,9)

Vo viere Noach, Bohom poučený o tom, čo ešte nebolo vidieť, s bázňou postavil koráb na záchranu svojej rodiny. Vierou odsúdil svet a stal sa dedičom spravodlivosti, ktorá je z viery. (Heb 11,7)

Ani starý svet neušetril, keď priviedol potopu na bezbožný svet, ale Noacha, hlásateľa spravodlivosti, zachránil ako ôsmeho spolu s inými siedmimi. (2Pet 2,5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Boh chce ľudstvo zachrániť. Aj po páde ľudí do hriechu sa usiloval obnoviť vzťah s Adamom a Evou. Určitý čas ľudia dokonca vzývali „meno Hospodina“ (1Moj 4,26). S pribúdajúcimi generáciami však postupne klesal počet tých, ktorí chodili s Bohom. Tí, ktorí pokračovali v nasledovaní Boha, svedčili o Jeho добрôte, odsudzovali hriechy ľudí okolo seba a varovali pred následkami ich konania.

V Noachových časoch však boli obyvatelia zeme natoľko skazení, že sa ich Boh rozhodol vyhladiť (1Moj 6,5–7). Noach ako „hlásateľ spravodlivosti“ (2Pet 2,5) nepochybne varoval každého, kto bol ochotný počúvať, pred prichádzajúcou skazou. Boh dal Noachovi aj pokyny na stavbu archy (korábu) na záchranu všetkých, ktorí by poslúchli jeho varovania a činili pokánie.

Prečítaj si Heb 11,7; 2Pet 2,5 a 1Moj 6,9. V akom zmysle bol Noach „kazateľom spravodlivosti“?

Potopa bola kľúčovým momentom v ľudských dejinách. Záznam o nej sa opakovane objavuje v Starej aj Novej zmluve ako príklad hĺbky ľudskej skazenosti a veľkosti úžasnej Božej milosti. Božia spravodlivosť sa prejavuje v Jeho súde nad hriešnym stvorením a v Jeho vyslobodení všetkých, ktorí prijali spasenie. „V podmienkach prevládajúcej skazenosti sa snažil Matuzalem, Noach a mnohí iní udržovať vedomie pravého Boha a zastaviť prívál mravného úpadku. Stodvadsať rokov pred potopou zjavil Boh Noachovi prostredníctvom anjela svoj zámer a prikázal mu postaviť koráb. Noach mal počas jeho výstavby oznamovať svojim súčasníkovi, že Boh pošle na zem povodeň, ktorá zničí priestupníkov. Tým, čo jeho posolstvu uveria a na túto udalosť sa kajúčne pripravia, budú hriechy odpustené a zachránia sa.“ (PP 92; PP/sk/ 62.63).

Boh nielenže povedal Noachovi o potope a zachránil posádku korábu, ale aj uzavrel s ním a s celým stvorením zmluvu, v ktorej zaslúbil, že už nikdy nezničí svet vodou (1Moj 9,8–17). Každá dúha v sebe nesie prísľub a nádej vykúpenia.

APLIKÁCIA

- **Keď nabadúce uvidíš dúhu, premýšľaj o zaslúbení, ktoré sa v nej nachádza. Prečo by nám malo prinášať útechu vedomie, že Boh plní svoje sľuby?**

„MATKA V IZRAELI“

¹Vtedy spievala Debora s Barákom, Abinoamovým synom, túto pieseň:
²„Dobrorečte Hospodinovi za to, že vodcovia sa chopili vedenia v Izraeli, za to, že ľud dobrovolne povstal. ³Počúvajte, králi, zbystrite sluch, kniežatá! Zaspievam Hospodinovi, zaspievam žalm Hospodinovi, Bohu Izraela. ⁴Hospodin, keď si vyšiel zo Seiru, keď si šiel z Edómskych strání, zachvela sa zem, z neba padali kropaje, z oblakov sa liala voda. ⁵Vrchy sa klátili pred Hospodinom, Bohom zo Sinaja, pred Hospodinom, Bohom Izraela.“ (Sud 5,1–5)

Po vyslobodení Izraelitov z egyptského otroctva im Boh dal kanaánsku krajinu. Zaslúbil im hojné požehnanie, ak budú zachovávať Jeho zákony a prikázania. Varoval ich tiež, že porušenie zmluvy s Ním prinesie utrpenie a skazu (5Moj 27–30). Po Jozuovej smrti sa Izraeliti odvrátili od zachovávania zmluvy. Následkom toho sa dostali pod útlak okolitých národov. V zúfalstve teda volali na Hospodina a prosili o pomoc. Odpoveďou bolo, že im „Hospodin vzbudil sudcov, ktorí ich zachraňovali z rúk plieniteľov“ (Sud 2,16). Posielal tiež prorokov, aby povzbudzovali Izraelitov k obnoveniu zmluvy s Bohom a aby ich posilnili v boji proti utláčateľom.

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si Sud 4,4–16 a Sud 5,1–5. Čo urobila Debora pre Izrael?

Debora zohrala kľúčovú prorockú úlohu pri odovzdávaní Božieho posolstva Izraelu a Barákovi, keď ako veliteľ zvolával vojská. Práve Debora dala Barákovi signál na začatie bitky, keď vyhlásila: „Vstaň, lebo práve dnes ti Hospodin vydal Siseru do rúk. Sám Hospodin totiž už vyšiel pred tebou.“ (Sud 4,14)

Úloha Debory ako sudkyne v Izraeli bola kľúčová. Jej vedenie a viera v Božie zaslúbenie víťazstva posilnili Izraelitov v boji proti nepriateľom. Barákov schopnosť ako vojenského veliteľa a jeho ochota (hoci váhavá) viesť izraelskú armádu boli dôležité, ale nie to hlavné, vďaka čomu Izraeliti zvíťazili.

Ide azda o najdôležitejšie posolstvo príbehu o prorokyni Debore a vojakovi Barákovi. Uprostred osláv ohromujúceho víťazstva viedli spoločenstvo k oslave Hospodina tí najmocnejší ľudia v Izraeli – sudkyňa a víťazný veliteľ. Toto je podstata skutočného duchovného vedenia.

Prorocká služba Debory svedčí o Božej vernosti v časoch úzkosti a útľaku. Keď dostala od Boha posolstvo pre Baráka, nespochybňovala možnosť zvolania dostatočného počtu vojakov ani neargumentovala tým, že Izraeliti sú príliš slabí na víťazstvo. Namiesto toho s presvedčením odovzdala svoje posolstvo a povzbudila Baráka, aby odložil svoje pochybnosti a dôveroval Božej prezreteľnosti.

- Ako sa môžeme naučiť dôverovať Bohu aj v čase, keď okolnosti nevyzerajú nádejne?

APLIKÁCIA

VÝZVA NA POKÁNIE

²¹Tu pristúpil Eliáš ku všetkému ľudu a povedal: „Dokedy budete preskakovať na obe strany? Ak je Bohom Hospodin, nasledujte ho, ak je ním Baal, chodte za ním!“ Ľud mu nič neodpovedal. ... ³⁸Vtom spadol Hospodinov oheň, strávil spaľovanú obeť, drevo, kamene i prach a vodu v priekope vysušil. ³⁹Keď to všetok ľud uzel, padol na tvár a vyznával: „Hospodin je Boh, Hospodin je Boh.“ (1Kráľ 18,21.38.39)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si Sud 2,16–19. Aké postoje v Izraeli sa opakujú v spomenutých veršoch? Prečo?

Ustanovením kráľa na žiadosť ľudu (1. Samuelova 8) sa v Izraeli skončilo obdobie sudcov. Touto zmenou sa však zvýšila dôležitosť toho, aby existovali proroci, ktorí by radili kráľovi, vodcom národa i ľudu, a usmerňovali ich a karhali. Počas vlády kráľa Achába poslal Boh Eliáša s posolstvom o súde: nebude pršať, pretože Izraeliti „opustili príkazy Hospodina a pridržiať sa baalov“ (1Kráľ 18,18). Namiesto toho, aby činil pokánie, Acháb sa pokúšal Eliáša nájsť a zabiť. Boh však proroka chránil (1Kráľ 18,10–12). Keď sa Eliáš v treťom roku hladomoru konečne priblížil ku kráľovi, Acháb ho obvinil z nedostatku dažďa (1Kráľ 18,17)!

Eliáš potom zvolal celý Izrael na záverečný súboj medzi Bohom a Baalovými prorokmi (1Kráľ 18,19).

Čo hovorí úvodný text (1Kráľ 18,21.38.39) o Eliášovom vyhlásení? Ako celá situácia dopadla?

Boží zásah v podobe ohňa padajúceho z neba v spojení s Eliášovým prorockým posolstvom dramaticky ovplyvnil Boží ľud a viedol ho k pokánaniu. Podobne ako sa Izraeliti zdráhali naplno odovzdať Bohu, aj my žijeme v kultúre, ktorá neuznávajú Boha ako Stvoriteľa a Vykupiteľa. Namiesto toho, aby sme slúžili ako Boží svedkovia a nabádali ostatných k vernosti Hospodinovi, často sa vyhýbame svojmu povolaniu tým, že nasledujeme svoje vlastné túžby, podobne ako to robil Izrael.

Boh varuje, že nasledovanie našich vlastných túžob povedie k zmätku, bolesti a nakoniec k smrti. Ak však budeme počúvať Jeho hlas, potom, slovami proroka: „Hospodin ťa bude neprestajne sprevádzať, tvoju dušu nasýti na vyprahnutých miestach, spevní ti kosti a budeš ako zavlažovaná záhrada a vodný prameň, ktorého vody ťa nesklamú.“ (Iz 58,11)

APLIKÁCIA

- Naša hriešna prirodzenosť nás vedie k zotrúvaniu vo vzbure voči Bohu. Aké rozhodnutia by sme mali urobiť, aby sme tomuto smerovaniu nepodľahli?

NÁDEJ VO VYHNANSTVE

Hospodin, Boh ich otcov, im po svojich posloch dával včas výstrahu, lebo mal súčiť so svojím ľudom a svojím príbytkom. (2Kron 36,15)

¹Pozri, Hospodinova ruka nie je taká krátka, aby nemohla zachraňovať, a jeho ucho nie je také nedoslýchavé, žeby nepočulo. ²Sú to vaše viny, čo sa stali prekážkou medzi vami a vaším Bohom, a vaše hriechy zakryli jeho tvár pred vami, takže nepočuje, ³lebo vaše dlane sú poškrvnené krvou, vaše prsty vinou, vaše pery hovoria lož a váš jazyk premieľa zvrátenosti. ⁴Niet toho, kto by predvolával na súd podľa práva a súdil poctivo. Spoliehajú sa na ničomnosť a hovoria nezmysly, počnú zlobu a rodia skazu. (Iz 59,1–4)

Po Eliášovi poslal Boh množstvo prorokov, aby potešovali, varovali a poučovali Jeho ľud. Kráľovstvá Izraela a Judska však upadli do takej skazenosti, že ich Boh prirovnal k Sodome a Gomore (Iz 1,9.10). Boží ľud spyšnel, stal sa chamtivým a uctieval modly. Utláčali svojich robotníkov, vdovy, siroty a cudzincov, ktorí k nim prišli hľadať pomoc. (O Božej odpovedi na zlyhania Izraela si prečítaj v Izaiáš 58.) Napokon Boží súd priviedol Izrael do asýrskeho zajatia (2Kráľ 17,1–6) a Judsko vyhnal do babylonskej krajiny (2Kráľ 24, 25).

Hoci Boh svoj ľud trestal, nenechal ho vo vyhnanstve bez pomoci. Opakovane mu posielal prorokov, ako boli napríklad Ezechiel a Daniel, aby mu dodávali nádej do budúcnosti.

Prečítaj si Iz 59,1–4 a Neh 9,30. Čo sa z týchto veršov dozvedáme? Sú tieto slová aktuálne aj dnes?

Kráľovstvá Izraela a Judska znášali následky hriechu počas celých svojich dejín. Odvrátením sa od Boha opustili bezpečie Jeho starostlivosti a privolali na seba Hospodinov súd. Boh netoleruje útlak a modlárstvo, ale neposlal národ do exilu hneď po prvom hriechu. Boh pracoval so svojím ľudom a prostredníctvom svojich prorokov ich prosil a vyzýval, aby činili pokánie a vrátili sa k Nemu. Ľudia však odmietli počúvať. Je ohromujúce, ako dlho sa Hospodin snažil odvrátiť svoj ľud od jeho hriechov. Po stáročia sa ich Boh snažil osloviť prostredníctvom jedného proroka za druhým a vydával varovanie za varovaním.

Sám Ježiš to vyjadril najlepšie: „Jeruzalem, Jeruzalem, ktorý zabíjaš prorokov a kameňuješ tých, čo boli poslaní k tebe! Koľko ráz som chcel zhromaždiť tvoje deti, ako sliepka zhromažďuje svoje kuriatka pod krídla, a nechceli ste!“ (Mat 23,37)

Ani v exile Boh nikdy nenechal svoj zotročený národ bez nádeje. Napriek ich neustálym zlyháním Hospodin zaslúbil: „K Sionu príde ako vykupiteľ, kvôli tým, čo sa v Jákobovi odvrátili od hriechu.“ (Iz 59,20)

- **Napriek tomu, že sa Izraeliti od Hospodina odvrátili, On zostal verný. Prečo? Akú skúsenosť máš s Božou vernosťou a milujúcou povahou v tvojom živote? Ako by vyzeral tvoj život, keby Boh nebol taký trpezlivý a milujúci?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PROROK PRE ČAS ČAKANIA

¹Zjavenie Ježiša Krista, ktoré mu dal Boh, aby svojim sluhom ukázal, čo sa má čoskoro stať. On poslal svojho anjela a naznačil to svojmu sluhovi Jánovi.

²Ten dosvedčil Božie slovo a svedectvo Ježiša Krista, všetko, čo videl. ³Blahoslavený je, kto číta, aj tí, čo počúvajú slová proroctva a zachovávajú, čo je v ňom napísané. Lebo určený čas je blízko! (Zj 1,1–3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Aké povolanie dostal Ján podľa úvodného textu (Zj 1,1–3)?

Raní kresťania žili v očakávaní zaslúbeného Ježišovho návratu. Apoštol Ján videl Krista vystupovať v oblakoch a počul anjela vysvetľovať, že sa Spasiteľ vráti rovnakým spôsobom (Sk 1,10.11). Teraz raná cirkev stála pred otázkou. Áno, Ježiš povedal, že sa vráti. Ale kedy?

Počas svojho vyhnanstva na ostrove Patmos Ján zaznamenal zaslúbenie o Ježišovom druhom príchode: „Hľa, prichádza v oblakoch a uvidí ho každé oko, aj tí, ktorí ho prebodli.“ (Zj 1,7) Ján prijal aj rozsiahle zjavenie udalostí, ktoré budú signalizovať koniec času. Okrem povzbudenia a pokarhania pre sedem zborov (Zjavenie 2 a 3) tieto odhalenia obsahovali aj videnia súdu (Zj 14,6–12), konca sveta (Zjavenie 20), druhého príchodu Krista (Zj 14,14–16) a nového stvorenia sveta (Zjavenie 21 a 22).

Apoštol Ján povedal adresátom svojho spisu, že je ich „brat a spoločník v súžení, kráľovstve a vytrvalosti v Ježišovi“ (Zj 1,9). Vedel, čo znamená trpieť – nielen z agónie čakania, ale aj z prenasledovania, ktoré prišlo s ohlasovaním Božieho slova a svedectvom Ježiša Krista.

V celej knihe Zjavenie zaznievajú výzvy, aby sa Ján pozeral, a aby zapisoval, čo videl. A Ján písal, čo počul a videl. V poslednej kapitole zaznamenal: „A ja, Ján, som to počul a videl.“ (Zj 22,8) Ján bol prorockým svedkom udalostí posledných dní, ktorý dostal poverenie odovzdať vtedajším veriacim to, čo mu bolo ukázané vo videní (Zj 22,16). Pripomína Jána Krstiteľa, ktorý v rozhodujúcej chvíli dejín zeme ohlasoval prvý príchod Ježiša Krista (Ján 1,6–8).

Aj my sme povolaní svedčiť ako Ján. Aj my si máme zachovať Ježišovo svedectvo (Zj 19,10) – to svedectvo, ktoré o sebe Ježiš vydal prostredníctvom prorokov. Možno neprijímame videnia ako Ján, ale môžeme trpezlivo čakať na Kristov návrat a vydávať pri tom svedectvo o Jeho pôsobení v našom živote a očakávať znamenia nášho vyslobodenia.

APLIKÁCIA

- **Premýšľaj o svetle, ktoré si dostal do svojho života. Aká zodpovednosť na nás spočíva preto, že sme toho toľko dostali?**

PROROCKÝ HLAS

Počas celých dejín Boh k ľuďom prehováral prostredníctvom svojich prorokov. Platilo to najmä v rozhodujúcich historických chvíľach. Právom teda môžeme očakávať, že Boh bude hovoriť k svojmu ľudu aj v čase konca.

Keď Millerovi stúpenci 22. októbra 1844 zažili „Veľké sklamanie“, Boh povolal Ellen Whiteovú do prorockej služby a dal jej posolstvo pre sklamaných veriacich. Jej prvé videnie malo za cieľ potešiť ich v zúfalstve.

Ďalším kľúčovým bodom bol začiatok vydávania publikácií o druhom príchode a oficiálne sformovanie adventistov zachovávajúcich sobotu do náboženskej spoločnosti. Vďaka publikáciám a evanjelizácii sa počet týchto adventistov do 60. rokov 19. storočia rozrástol na niekoľko tisíc členov. Potrebovali sa zorganizovať, aby mohli efektívnejšie hlásať posolstvo troch anjelov (Zj 14,6–12). Hoci niektorí mali proti myšlienke organizácie námietky, Boh využil Ellen Whiteovú, aby tento krok podporila. Dňa 21. mája 1863 sa oficiálne zrodila Cirkev adventistov siedmeho dňa.

V tom istom roku Boh využil dar prorockta, aby medzi veriacimi podporil takzvanú zdravotnú reformu. Väčšina adventistov siedmeho dňa sa netešila dobrému zdraviu ani nežila zdravo. Vďaka dvom komplexným videniam Ellen Whiteovej o zdraví v rokoch 1863 a 1865 sa tento smer zmenil. Adventisti siedmeho dňa sa stali propagátormi zdravého životného štýlu.

Od 70. do 90. rokov 19. storočia Ellen Whiteová pomáhala rozvíjať adventistický vzdelávací systém. Jej filozofia holistického vzdelávania (akademického, praktického a duchovného) sa postupne ujala a zaviedla do praxe. Ako sama zdôraznila: „Pravé vzdelávanie znamená viac než len prehlbovanie vedomostí v určitom študijnom smere a viac než len prípravu na terajší život. Týka sa celej ľudskej bytosti počas celého obdobia jej existencie. Je to harmonický rozvoj telesných, duševných a duchovných síl.“ (Ed 13; VÝCH 11)

V 80. rokoch 19. storočia zohrala Ellen Whiteová rozhodujúcu úlohu pri nastolení rovnováhy v adventistickej teológii spasenia. Zdôrazňovala ústredné postavenie Božej milosti a ospravedlnenia z viery v rámci jedinečného dôrazu adventistov na zákon. V rokoch 1901 až 1903 pomáhala zmeniť organizačnú štruktúru, aby cirkev lepšie plnila svoje poslanie vo svete.

Stručne povedané, bez služby Ellen Whiteovej by neexistovala Cirkev adventistov siedmeho dňa v takej podobe, v akej ju poznáme dnes. V rozhodujúcich chvíľach bola skutočným Božím poslom.

Viac informácií nájdete na stránke <https://whiteestate.org/absg/11>.